

természetük szerint, a rendes bevételekből fedeztessenek.

Igaz ugyan, hogy ezeket az elméleti okoskodásokat sokszor nem teljesen fedi a gyakorlat, részint a kivitel nehézségei, részint ismeretlen tényezők beavatkozása következtében, de, úgy szokás mondani, ha már két rossz közül választani kell, akkor válasszunk ki ezek közül lehetőleg — a jobbat.

Dr Párniczky Ede.

A Népháza.

A székesfővárosi Népház, mely tisztább a menhelyeknél és tökéletesebb a népkonyhákénál, látványlag egy szociális műremek. Ámde alaposabb körültekintéssel csak a szemnek hízéleg, míg a fül igényeit nem elégíti ki; sőt foglalkoztatója is inkább a megrendelők előnyeire, mint a munkanélküliek javát szolgálja.

Mindezt nem azért említjük fel, mintha az alapító derék emberbarátok önzetlen jótékonyágát kisebbíteni szándékoznánk, hanem esakis azért tárjuk fel, mert a Népház még csak félig épült ki s így a hiányokon a kiegészítésnél majdan segíteni lehet.

Ha a Népházat helyesen akarjuk megismerni, három főágazatában: a foglalkoztató, háló és étkező termeiben kell megfigyelnünk.

Egyik legfontosabb, mondhatni főfő céltörkvése lenne a Népháznak, foglalkoztató termeiben a munkanélküliek hasznos foglalkoztatása. Ámde az év háromnegyed részében csaknem üres munkatermek kézzelfoghatólag bizonyítják, hogy ez a céltörkvés nem életképes. E helyett tehát célszerűbb volna az eképp kihasználatlan egyik tágas teremben jövő tavasszal hálótermet berendezni, a néhány lézengő munkást pedig az udvari külső helyiségbe lehetne átterelni.

A szándékolt közfoglalkoztatásnak két sarkalatos hibája van. Egyrészt nem képes méltányos munkabér alapjául szolgáló munkát nyújtani, másrészt pedig éppen ezért nem adhat sem elegendő munkabért, sem kielégítő táplálkozást.

A Népház felállítása előtt az V-ik kerületi népkonyhában a szegények jó és bő adag ebédeket kaptak — ingyen; most pedig a foglalkoztatóban dolgozók olcsóbb ebédeket kapnak. Eszerint a Népház a szegényeket megdolgoztatja, de legtöbb napon oly ebédeket sem ad nekik, mint a többi népkonyhák ingyen nyújtanak. Az egész élelmezés is gyenge s a munkabér is csekély.

Ezen a bajon tehát, ha már a vezetőség a zacskókészítés, spagátkötés, nyomtatványborítékolás stb. ócska, inkább rabok foglalkoztatására alkalmas munkáltatással szakítani nem akar, csak úgy lehet segíteni, ha a Népház is, mint a többi népkonyha, pótlólag ráfizet a közjótékonyági intézményre, és nem csupán azon csekély jövedelmet adja ki, amit az ócska munkáért bevesz. Mert a foglalkoztatóban még a legtöbbet kereső favágók és ládakészítők is, télen, legfőleg a felét kapják csak azon munkabérnek, amit hasonló munkával a közvetlen munkaadóknál kereshetnének. — Szóval azzal, hogy a Népház 3 fillérért olcsón ad a megrendelőnek egy aprított faköteget, inkább a megrendelő fogyasztóknak tesz hasznót, ellenben a ráutalt szegények kényszerhelyzetét kihasználja. S éppen ezért üres, meleg időben, a foglalkoztató; sőt télen is, inkább a hideg úzi az ügyefogyottakat a falak közé, mintsem a közjótékonyág élvezetének reménye.

Ezt a körülményt tehát, mely bizonyára kikerülte a jót akaró, de a szegény társadalmi viszonyokat közvetlenül nem ismerő derék alapító s fentartó tényezők figyelmét, lelkes érdeklődés végett ajánljuk az illetékes köröknek. — És egyúttal fölemlítjük, hogy sokkal közhasznubb foglalkoztatás lenne a Népházba utalt munkakeresők részére egy közgazdászati, különösen egy bolgár rendszerű konyhakertészeti telep felállítása, egybekötve háromfi-, házinyul- s kecsketenyésztéssel, nemcsak a Népház, hanem a Népszálló, kórházak, fogházak stb. termelési előnyeire is, sőt föl lehetne karolni a méhészet és selyemtenyésztés előnyeire is, amihez a főváros környékén ezrekre menő szederfák vannak kihasználatlanul.

Mindenekfelett pedig nagyon szükséges volna a munkanélküli szellemi proletárok foglalkoztatására egy házagnórák, minta cím- és másolóiroda felállítása,

mely egyrészt a megrendelők részére olcsóbb munkálatokat eszközölné, másrészt pedig a cimiroknak is, a jelenleg szokásos igazi éhbér helyett, valamivel méltányosabb munkabért juttatna. Jelenleg ugyanis a cimirodatulajdonosok 5—10 koronát kapnak a megrendelőktől minden ezer cimért, — maguknak, a cimiroknak pedig ebből csak 2 koronát fizetnek. Eszerint, ha a Népház minden ezer cimért csak 2 koronát kérne, a cimiroknak pedig 2.50—3 koronát adna, valóságos kölcsönös jótéteményt gyakorolna, mind a megrendelők, mind a cimirok javára. Ezért az üres társalgó termekben bátran állithatna fel egy minta cimirodat, amihez évente mintegy ezer korona befektetés is elég lenne, cimkönyvekre. Cimirok fővárosszerte bőven állanak rendelkezésre, bármikor s megrendelő is lenne elég, ha olcsó és jó munkát kapna. Az ily irányú foglalkoztatás tehát bizonyára életképesebb volna, mint a csupán korosabbak részére meghagyható spagátkötés vagy zacskóragasztás.

De bármiképp is, a foglalkoztatót vagy életképesé kell tenni, vagy pedig a tágas nagytermet, melyben újabb 35 ágy szintén elférne, hálóteremmé kell átalakítani. Mert 5—6 lézengő kedvéért nem érdemes kora tavasztól késő őszig üresen hagyni, annál inkább, mert hálólhelyiségre is szükség van.

A foglalkoztatónál sokkal látogatottabbak, sokkal keresettebbek a hálótermek, noha nem éppen azért, mintha ezekben, minden tisztaságuk s külső tetszetősségük mellett is, valami kellemes szállást lehetne találni, hanem inkább az általánosan ismert lakásügyi nagy mizériák miatt. Részben ugyanis a ráutaltak nagy tömege, részben pedig a Népház négy hálótermében mindössze csak 180-ra menő ágyak csekély száma az oka annak, hogy az ágyak naponként kiadhatók — és hogy 10—15 szálláskeresőt csaknem minden este vissza kell utasítani. De ha a szállás tényleg jó lenne, akkor 500—1000 bejáró is bizonyosan találkozna.

Az ágyak számát tehát, ha már a foglalkoztató terem tavaszig megmarad is munkahelyiségnek, legalább az egyik társalgó-teremnek női hálóteremmé átalakításával s a kevésbé látogatott női hálóteremnek férfi-hálóteremmé átalakításával újabb 35 ágygal mielőbb ki kellene bővíteni, de egyszerűen mind a jelenleg türehetetlen állapotokon is alaposan segíteni kellene.

Mert a tágas, kaszárnyaszerű építkezés, mely a kórházakban is uralkodó, itt oly végtelenségbe tévedt, hogy az egyik nagyteremben 80 s a másik két kisebbikben 35—36 háló alszik. Van tehát esténként trágár tréfálkozás, vihogás, szuszogás, köhögés, köpködés, hortyogás, fogcsikorgatás, álomban lármázás stb., mit a tervezők csak úgy ismerhetnének meg, ha inkognitóban néhányszor bent aludnának. Az óriási nagy termek helyett tehát, legalább a kiépítésnél, ha nem is külön cellák, de legalább deszkával elkülönített kisebb szobák 4—6 ágygal sokkal célszerűbbek lennének, még ha valamivel drágább árákkal is.

RÓZSA SZÜCS

áruháza

Andrássy-ut

33. telefon 99-27.

Perzsia és Sealskin

kabátok

Nyest

Sealskin

Alaska róka

Hermetin

Vakond garnifurák

Szőrmekalapok és kucsmák

dus választékban.

15703

Kérjen divatlapot!